

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційне дослідження Кошіль Віри Іванівни «Управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді», представлене на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.06 - теорія та методика управління освітою

1. Ступінь актуальності обраної теми

Створення умов для повноцінного розвитку кожної дитини чи молодої людини є першочерговим завданням для держави. Серед пріоритетних напрямів держави: подолання проблем безпритульності та бездоглядності, соціального сирітства, підтримка сімейних форм виховання, успішного соціального розвитку, професійного становлення, отримання освіти та виховання.

Сучасні реалії свідчать, що допомогу в реалізації державної політики у сфері соціального захисту дітей та молоді все частіше надають недержавні організації, благодійні фонди та громадські організації як добровільні об'єднання громадян, що створені з метою вираження колективних інтересів захисту своїх законних соціальних, економічних, правових, культурних освітніх, вікових та інших спільних інтересів, подолання антисоціальних явищ вирішення громадських питань та створення умов для формування громадянського суспільства.

Наразі, активне створення нових соціальних установ організаціям недержавного сектору для забезпечення соціальної реабілітації та навчально-виховного процесу й виховання дітей та молоді, потребує відповідного нормативно-правового й організаційного забезпечення з врахування специфіки їх функціонування та проектної діяльності. Іншою проблемою потреба розроблення моделі управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді, забезпечення науково-обґрунтованої взаємодії недержавних установ, органів державної влади та навчальних закладів, які спільно працюють в інтересах дітей та молоді, що свідчить про актуальність теми, обраної В. І. Кошіль для дисертаційного дослідження. Також про актуальність проблеми, яку розглядає автор, свідчить і недостатній рівень її теоретичної розробки в сучасних умовах

Отже, актуальність дослідження обґрунтовано на достатньому рівні і тем дисертаційного дослідження є безсумнівно актуальною і спрямованою на розв'язання реальних потреб соціального захисту дітей та молоді.

2. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, достовірність результатів дослідження, сформульованих у дисертації, підтверджуються методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій дослідження, системним аналізом теоретичного матеріалу; широтою й різноманітністю теоретичної бази. Найбільш суттєві наукові результати, одержані здобувачем, викладено в загальних висновках та висвітлено в опублікованих працях.

У дослідженні враховано сучасні тенденції розвитку недержавних організацій, діяльність яких спрямована на захист соціальних, економічних, правових, культурних, освітніх, вікових та інших суспільних інтересів дітей та молоді, які потребують сторонньої допомоги для вирішення складних життєвих обставин.

Завдання дослідження відповідають змісту дисертаційного дослідження.

Положення, які сформульовано в дисертації, достатньо обґрунтовано. Висновки та рекомендації, що викладено в дисертаційній роботі, ґрунтуються на застосуванні сучасних методів дослідження (пошуково-бібліографічний, аналіз, синтез, узагальнення, статистичний, системний, порівняльно-аналітичний, наукового прогнозування, спостереження, анкетування тощо).

Наукові положення, методичні рекомендації щодо розробки та запровадження моделі управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді, навчально-методичні посібники «Центр інтегративного професійного навчання дітей та молоді» у Дарницькому районі м. Києва» та «Центр соціально-психологічної реабілітації дітей» у Дарницькому районі м. Києва» апробовані на багатьох міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, вони використовуються в управлінській та науково-методичній діяльності НДО Благодійної організації «Фонд «Асперн» (м. Київ); Харківського обласного благодійного фонду «Соціальна служба допомоги»; Служби у справах дітей Харківської обласної державної адміністрації, Служби Дарницької районної в місті Києві державної адміністрації, «Центр захисту «Наші діти» (м. Київ) тощо.

Вищевикладене дає підстави стверджувати, що наукові положення, висновки і рекомендації дисертаційного дослідження В.І.Кошіль достатньо обґрунтовані. Однак хочемо відзначити, що у п. 2.1 «Загальні аспекти управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді» планування управління недержавною установою надто деталізовано (с. 85-88), де вказано штатний розпис та посадові обов'язкові працівників, може вважатися як довідковий матеріал.

Також, слід також зауважити, що п. 2.1. дисертації дещо переобтяжений описовими матеріалами щодо практики діяльності громадських організацій у сфері соціального захисту дітей та молоді. На нашу думку, частину поданих у дослідженні матеріалів краще було віднести до додатків дисертації або сформувати у більш компактні таблиці.

3. Достовірність і новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Достатній рівень достовірності теоретичних положень та практичних результатів дисертаційного дослідження В. І. Кошіль досягається не лише теоретичними методами, а й опирається на дані констатувального експерименту, у процесі якого проаналізовано стан діяльності й управління недержавними установами у сфері соціального захисту дітей та молоді, що дозволило виявити гальмуючі чинники їхньої діяльності, серед яких найбільш суттєвими визначено відсутність моделі управління організаційно-педагогічною діяльністю, яка здійснюється недержавними установами; її слабкі зв'язки з державними структурами, недостатній рівень фахової підготовки керівників та працівників, не сформовано в суспільстві позитивний імідж діяльності недержавних установ в сфері соціального захисту дітей та молоді. Аналіз здобутих результатів наочно проілюстрований в численних таблицях та додатках.

Формувальний етап експерименту проводився на базі Благодійного фонду «Асперн», Харківського обласного благодійного фонду «Соціальна служба допомоги» та Центру захисту дітей «Наші діти» на основі методик соціологічного дослідження та факторно-критеріального моделювання. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів дослідження забезпечується репрезентативністю вибірки (в експерименті брало участь 105 осіб, серед яких представники недержавного сектору, органів виконавчої влади та навчальних закладів та 3 групи експертів). В результаті розроблено та застосовано алгоритм оцінювання управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ, який включає: побудову ієрархічної структури показників (факторів, критеріїв); визначення коефіцієнтів вагомості та показників їх властивостей; визначення індивідуальної та комплексної оцінки якості показників з урахуванням даних самооцінювання й взаємооцінювання респондентів. Проте, ми вважаємо, що необхідно більш широко пояснити, на якій підставі обиралися відповідні критерії для запропонованої кваліметричної моделі.

У цілому, теоретичні положення, висновки і практичні рекомендації дисертаційної роботи В. І. Кошіль ми вважаємо достатніми.

Наукова новизна проведеного дослідження чітко конкретизована через констатацію основних наукових результатів, серед яких найбільш вагомими вважаємо такі: автором розроблено й теоретично обґрунтовано моделі управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді, визначено тематику та зміст соціальних проектів як обов'язкової частини практичної діяльності недержавних установ в умовах реалізації даної моделі; сформовано організаційні механізми та описано соціально-педагогічні технології, як найбільш часто використовуються в їх діяльності.

Отримані результати наукового дослідження стали основою для розробки методичних рекомендацій, які мають на меті допомогти керівникам та працівникам недержавних організацій здійснювати організаційно-педагогічну діяльність у сфері соціального захисту дітей та молоді.

В. І. Кошіль на основі всебічного аналізу літературних джерел та досвіду власної практичної роботи визначено функції, методи, форми і механізми

соціального управління у сфері захисту дітей та молоді; розкрито особливості системи соціального захисту дітей та молоді; встановлено відсутність засобу державного регулювання діяльності недержавних організацій на договірній основі для різних суб'єктів управління; доведено необхідність підвищення рівня управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних організацій; вказано на недостатню взаємодію недержавних організацій з державними структурами; виявлено наявність системи підготовки та професійного розвитку фахівців соціальної сфери та відсутність такої системи для недержавних установ; підтверджено сформованість науково-методичної бази для здійснення соціальної роботи і відсутність механізмів адаптації для її використання в управлінській діяльності недержавних установ.

Для вирішення завдань дослідження уточнено поняття «організаційно-педагогічна діяльність недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді», «управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді» та сформульовано поняття «недержавна установа у сфері соціального захисту дітей та молоді».

Аналіз нормативно-правового забезпечення діяльності недержавних установ надав змогу систематизувати міжнародно-правове підґрунтя сфери соціального захисту дітей та молоді, розкрити законодавчу базу соціального захисту дітей та молоді в Україні, окреслити конституційні гарантії основних соціальних прав дитини та особливості їх реалізації в Україні, виокремити принципи і норми соціального забезпечення дітей та молоді, розкрити ролі державного і недержавного секторів щодо надання соціальних послуг, виявити взаємозв'язок суб'єктів, що надають соціальні послуги незахищеним категоріям дітей та молоді, показати місце недержавних установ в правовому полі щодо реалізації завдань держави у сфері соціального захисту дітей та молоді.

Новизна і достовірність результатів проведеного дослідження забезпечено методологічною обґрунтованістю його вихідних позицій, застосуванням комплексу різноманітних взаємодоповнюючих методів, адекватних предмету меті та завданням дослідження, об'єктивним аналізом даних анкетування глибоких інтерв'ю з керівниками відповідних закладів та установ аналізуванням соціальних програм під час проведення констатувального експерименту.

Разом з тим, ми вважаємо, що у п. 3 «Експериментальна перевірка моделі управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді» необхідно більш детально розкрити організаційні умови (заходи) щодо розробки, обґрунтування та впровадження моделі управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавної установи.

Також доречно зазначити, що відповідно до теми дисертаційного дослідження «Управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді» неперервності професійного та духовного розвитку персоналу недержавної установи не може розглядатися як педагогічна умова.

У п. 3.2 «Методичні рекомендації щодо запровадження моделі управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді» слід було б дещо розширити

конкретизувати рекомендації щодо використання результатів дослідження з врахуванням специфіки роботи регіональних недержавних організацій. Крім того, на наш погляд, методичні рекомендації мали б містити низку можливих застережень, які можуть негативно впливати на організаційно-педагогічну діяльність недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді.

4. Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, в опублікованих працях

Основні положення дисертаційного дослідження відображені в 11 друкованих працях, з яких: 6 статей надруковано в наукових фахових виданнях (2 з них у співавторстві), 1 статтю в зарубіжному виданні, 1 публікацію у зарубіжному збірнику матеріалів конференцій, 2 методичних посібники та методичні рекомендації.

Структурна побудова, зміст, результати роботи, основні висновки, що викладені в авторефераті, відповідають і відображають основні положення дисертації.

Висновок про відповідність дисертації вимогам Порядку

Дисертаційна робота Кошіль Віри Іванівни є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомое теоретичне значення. На підставі виконаних досліджень і розробок отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують актуальні проблеми управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді.

Дисертаційна робота «Управління організаційно-педагогічною діяльністю недержавних установ у сфері соціального захисту дітей та молоді» заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (пп. 9, 11, 12 і 13), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, та іншим інструктивним вимогам щодо кандидатських дисертацій, а її автор – Кошіль Віра Іванівна - заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.06 - теорія та методика управління освітою.

Офіційний опонент:

доцент кафедри менеджменту

Приватного вищого навчального закладу

«Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

кандидат педагогічних наук, доцент

Handwritten signature in blue ink.

Л. П. Коробович

14 грудня 2015 р.

